

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2022 року

**ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
ВИРОБНИЧА (АСИСТЕНТСЬКА) ПРАКТИКА**
для студентів

Спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Освітнього рівня другого (магістерського)
Освітньої програми 011.00.01 Педагогіка вищої школи

Київ – 2022

Розробники:

Хоружа Людмила Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти;

Желанова Вікторія В'ячеславівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти.

Керівники практики:

Хоружа Людмила Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти;

Желанова Вікторія В'ячеславівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти;

Мельниченко Ольга Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти;

Леонтєва Інна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти;

Козир Маргарита Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти;

Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти;

Михалюк Алла Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол № 1 від "01" вересня 2022 року.

Завідувач кафедри _____ Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «011.00.01 Педагогіка вищої школи»

Гарант освітньої програми _____ Вікторія ЖЕЛАНОВА

Робочу програму перевірено «__» _____ 2022 р.

Заступник декана _____ Леся КУЗЕМКО

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання			
	денна	заочна		
Вид практики	Виробнича (асистенська)			
Загальний обсяг кредитів/годин	12/360			
Курс	I-II			
Семестр	II	III	II	III
Кількість змістовних компонентів з розподілом:	1		1	
Обсяг кредитів	3	9	3	9
Обсяг годин	90	270	90	270
Тривалість (у тижнях)	2	6	2	6
Форма семестрового контролю		Залік		Залік

2. Бази практики

❖ Керівництво практикою, яка відбувається на базі освітньо-наукових підрозділів Київського Університету імені Бориса Грінченка, здійснюється викладачами кафедри теорії та історії педагогіки;

❖ Керівниками практики призначаються викладачі, які є науковими керівниками магістерських робіт студентів;

❖ Перед проведенням практики проводиться *установча конференція*, під час якого відповідальні за практику викладачі кафедри роз'яснюють студентам завдання практики, вимоги до оформлення звітної документації;

❖ Через тиждень після закінчення практики проводиться *звітна конференція*, під час якого студенти презентують результати виконання програми асистентської практики;

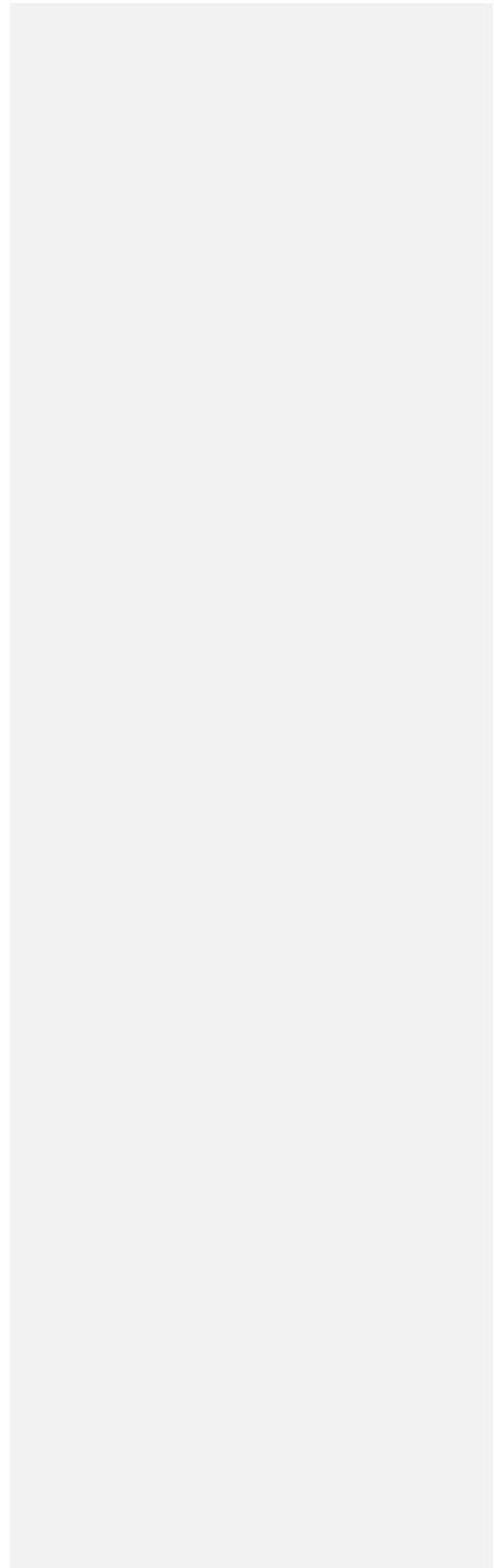
❖ Студент, який не проходив практику або робота якого під час практики визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план. За рішенням адміністрації інституту йому може бути надана можливість повторного проходження практики.

Керівники виробничої практики: координують діяльність студентів, беруть участь в установчих та звітних заходах, здійснюють консультативну роботу, перевіряють документацію, оцінюють результати практики.

3. Мета та завдання практики

Мета практики: формування провідних загальних компетентностей (світоглядної, громадянської, комунікативної, самоосвітньої, іншомовної) та фахових (спеціальних) компетентностей (методологічної, педагогічної,

психологічної, методичної, інформаційної, діагностичної, організаційно-

управлінської).

Завдання практики:

- ❖ **гностичний модуль** – формувати рефлексивно-аналітичні вміння, навички аналізу за схемами;
- ❖ **дидактико-методичний модуль** – формувати дидактичні вміння щодо підготовки методичного супроводу лекційних та семінарських занять, добору певних методів та технологій навчання відповідно до мети заняття;
- ❖ **аналітико-компаративістський модуль** – формувати знання про систему вищої освіти у країнах Європейського Союзу; формувати навички компаративного аналізу;
- ❖ **комунікативно-перцептивний модуль** – формування знань про механізми перцепції та спілкування, про форми взаємодії викладача та студентів;
- ❖ **дидактичний модуль** – формувати систему загальних і фахових компетентностей, які зумовлюють готовність майбутніх викладачів ЗВО до організації та реалізації освітнього процесу, навчально-методичної роботи, застосування сучасних освітніх ІК-технологій;
- ❖ **соціально-гуманітарний модуль** – формувати готовність до здійснення соціально-гуманітарної роботи зі студентами та студентськими групами, до партнерської взаємодії з ними, реалізації соціальних проектів, опанування основних функцій діяльності куратора академічної групи;
- ❖ **дослідницький модуль** – розвиток дослідницької компетентності, що забезпечує якісно новий рівень організації та проведення занять зі студентами на дослідницькій основі; володіння діагностичним інструментарієм оцінки якості освіти; науковою термінологією; загальною логікою експериментальної роботи.

4. Результати проходження практики

Внаслідок опанування змісту виробничої (методичної) практики у студентів формуються такі навчальні та фахові компетентності:

- ❖ Розуміння сутності педагогічного процесу, педагогічних закономірностей та принципів (ПРН-1);
- ❖ Знання дидактичних засад методики викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти (ПРН -5);
- ❖ Демонструвати здатність володіти операціями аналізу, синтезу, співставлення, порівняння педагогічних явищ і процесів для вирішення різних професійних завдань (ПРН-10);
- ❖ Демонструвати здатність ефективно застосовувати сучасні технології, зокрема, дистанційні, активні методи; проводити освітню і освітньо-методичну роботу з усіх видів навчальних занять у вищій школі; розробляти індивідуальні траєкторії розвитку здобувачів вищої освіти (ПРН-12);
- ❖ Демонструвати здатність добирати педагогічний інструментарій відповідно до завдань та змісту освітнього процесу (ПРН-13);

- ❖ Демонструвати здатність будувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію, дотримуватися правил ефективної комунікації та норм професійної етики (ПРН-14);
- ❖ Демонструвати здатність встановлювати соціально-психологічний комунікативний контакт з різними учасниками педагогічного процесу, будувати індивідуально орієнтовану траєкторію особистісно-професійного зростання студентів (ПРН-15);
- ❖ Демонструвати здатність створювати презентації та ефективно використовувати мультимедійні технології, програмне забезпечення для виконання педагогічних завдань (ПРН-16);
- ❖ Демонструвати здатність самовдосконалюватись, застосовуючи різноманітні освітні ресурси (ПРН-17);
- ❖ Демонструвати здатність проявляти лідерський потенціал та лідерські вміння у вирішенні організаційно-управлінських завдань (ПРН-21).

5. Структура практики

Студент-практикант зобов'язаний:

1. Взяти участь в установчій конференції та звітній конференції практики.
2. Своєчасно та якісно виконувати всі види завдань, які передбачені програмою практики і відповідними інструкціями.
3. Організувати власну діяльність відповідно до нормативно-правових вимог, що регламентують освітній процес ЗВО.
4. Своєчасно здати звітну документацію керівникові практики.

Студент-практикант має право:

1. Отримувати консультації стосовно практики від керівників з кафедри теорії та історії педагогіки.
2. Вносити пропозиції щодо вдосконалення напрямів підготовки студентів до практики, її організації та проведення.
3. Брати участь у зборах, нарадах, конференціях, засіданнях кафедри, методичних семінарах, відвідувати лекційні та семінарські заняття викладачів.
4. Користуватись бібліотекою освітнього закладу, в якому студент проходить виробничу практику.

6. Зміст практики

Виробнича (асистентська) практика зорієнтована на формування професійної мотивації та навичок викладацької діяльності в ЗВО у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «011.00.01 Педагогіка вищої школи»

Завдання практики:

- ❖ *дидактичний модуль* – формувати систему загальних і фахових компетентностей, які зумовлюють готовність майбутніх викладачів ЗВО до

Додано примітку [1]: Не вистачає розподілу годин між видами робіт та за семестрами

організації та реалізації освітнього процесу, навчально-методичної роботи, застосування сучасних освітніх ІК-технологій;

❖ **соціально-гуманітарний модуль** – формувати готовність до здійснення соціально-гуманітарної роботи зі студентами та студентськими групами, до партнерської взаємодії з ними, реалізації соціальних проектів, опанування основних функцій діяльності куратора академічної групи;

❖ **дослідницький модуль** – розвиток дослідницької компетентності, що забезпечує якісно новий рівень організації та проведення занять зі студентами на дослідницькій основі; володіння діагностичним інструментарієм оцінки якості освіти; науковою термінологією; загальною логікою експериментальної роботи.

Модуль 1. Дидактичний

Завдання:

1. Відвідати та проаналізувати 2 лекційних та 2 семінарських (практичних) заняття з дисциплін фахового спрямування (*Додатки 1, 2*).

2. Розробити розгорнутий план-конспект одного пробного та двох залікових занять (лекційного та семінарського (практичного)) із дисциплін фахового спрямування та провести їх після погодження з керівником практики (*Додатки 3, 4*).

3. Підготувати варіант модульного контролю до однієї з навчальних дисциплін блоку фахового спрямування.

Модуль 2. Соціально-гуманітарний

Завдання:

1. Проаналізувати досвід Університету Грінченка щодо організації соціогуманітарної роботи студентів.

2. Підготувати та провести колективний дослідницький проєкт «ПВШМ – професійність, відповідальність, широта мислення».

Модуль 3. Дослідницький

Завдання:

1. Скласти науковий глосарій за проблемою магістерського дослідження.

2. Підготувати наукову статтю або тези за темою магістерської роботи.

7. Контроль навчальних досягнень

Підсумковий етап асистентської практики включає оформлення студентом звітної документації. Усі звітні матеріали подаються на перевірку керівнику для подальшого групового підсумкового звіту.

Форма звітності студента за практику – матеріали виконаних завдань та оцінка керівником їхньої якості.

Звіт має містити:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта з відмітками про виконання кожного виду роботи.

2. Матеріали щодо виконання завдань дидактичного модуля:

- аналіз 2 лекційних та 2 семінарських (практичних) занять з дисциплін фахового спрямування (Додатки 1, 2);
- план-конспект одного пробного та двох залікових занять (лекційного та семінарського (практичного)) із дисциплін фахового спрямування (Додатки 3, 4);
- завдання для модульного контролю з однієї з фахових дисциплін.

3. Матеріали щодо виконання завдань соціально-гуманітарний дидактико-методичного модуля:

- письмовий аналіз щодо форм та методів соціогуманітарної роботи зі студентами в Університеті;
- колективний дослідницький проєкт «ПВШМ – професійність, відповідальність, широта мислення».

4. Матеріали щодо виконання завдань дослідницького модуля

- науковий глосарій за проблемою магістерського дослідження;
- наукова стаття або тези за темою магістерської роботи.

Оцінювання результатів проходження асистентської практики студентом здійснюється за стобальною шкалою (таблиця 1) відповідно до критеріїв оцінювання виконаних робіт (таблиця 2) .

Таблиця 1

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою
A	90-100
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
Fx	35-59
F	1-34

Таблиця 2

Критерії оцінювання виробничої (асистентської) практики

Види робіт	Кількість балів
1 Складання індивідуального плану роботи	0-10
2. Аналіз 2 лекційних та 2 семінарських (практичних) занять	0-10
3. Плани – конспекти 3 занять	0-10
4. Завдання для модульного контролю	0-20
5. Аналіз форм і методів соціогуманітарної роботи в Університеті	0-10
6. Колективний дослідницький проєкт «ПВШМ – професійність, відповідальність, широта мислення»	0-20
7. Глосарій	0-10
8. Стаття /тези за темою магістерською	0-10
Усього (максимальна кількість балів)	100

Додаток 3

Таблиця

**Перелік інтерактивних електронних навчальних курсів на базі платформ
дистанційного навчання
(MOOS, Прометеус, Moodle, Інтуїт. ру)**

Назва платформи та ЕНК	Цільове спрямування	Зміст

Додаток 4

**ОРІЄНТОВНА СХЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ
ЛЕКЦІЇ**

У відповідності з розкладом " _____ " _____ 201__ року
проведено лекцію з навчальної
дисципліни _____

Тема: _____

—
П.І.Б.викладача

(магістранта) _____

Спеціальність _____ Курс _____ Дата _____ Час _____

Група _____ Кількість осіб у групі _____ Присутні _____

- 1. Підготовка викладача до організації навчального заняття:** наявність плану лекції, структурно-логічних схем, визначення структури, відповідність темі та поставленій меті, використання фахової та методичної літератури, підготовка дидактичного матеріалу.
- 2. Зміст лекції:** науковий характер лекції; влучність розкриття теоретичних положень, категорій, визначень; зв'язок теоретичного матеріалу з досягненнями педагогічної науки і практики; спрямованість змісту навчального матеріалу на розгляд проблем, соціально значущих та актуальних для життя студентів, задоволення їхніх пізнавальних і особистісних потреб та інтересів; відповідність змісту навчального матеріалу рівню розвитку студентів, їхнім пізнавальним можливостям; інтегрування змісту навчального матеріалу з іншими темами, навчальними курсами і спецкурсами.
- 3. Методичний рівень викладання:** дотримання основних дидактичних принципів; вдале застосування методів, прийомів, засобів організації

навчально-пізнавальної діяльності студентів і їх творче, цілеспрямоване поєднання, активізація думки студентів, стимулювання їх до критичного та творчого мислення, вияву власної позиції; логічність і послідовність викладення матеріалу, аргументованість висновків, вміння підтримувати інтерес і увагу аудиторії упродовж всієї лекції (новизна знань, їхня різностороння значущість, парадоксальність понять, фактів, популярність інформації, емоційність викладу, подання інформації через призму бачення викладача, науковця).

- 4. Практична спрямованість:** орієнтація на зміст та завдання практичних (семінарських) занять з даної теми. Точність, визначення завдань і термінів їх виконання. Зв'язок лекційного матеріалу з професійними інтересами підготовки фахівців.
- 5. Завдання для самостійної роботи студентів:** їх наявність, влучність, доцільність, творчий характер повідомлення термінів та форми перевірки знань.
- 6. Стиль викладання:** точність визначень, формулювань, емоційність, демократичність, комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, вияв педагогічного такту у організації взаємодії зі студентами.
- 7. Мовленнєві характеристики:** чіткість, легкість голосу, вдале інтонування, голосність, тональність.
- 8. Рівень технічного забезпечення** (використання комп'ютера, відео, проекційної апаратури, фонозаписів тощо).
- 9. Оцінка ефективності проведеної лекції.** Побажання та зауваження.

Додаток 5

**ОРІЄНТОВНА СХЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ
ПРОВЕДЕНОГО МАГІСТРАНТОМ ПРАКТИЧНОГО
(СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ**

У відповідності з розкладом " _____ " _____ 20__ року
проведено лекцію з навчальної
дисципліни _____

Тема: _____

—
П.І.Б.

магістранта _____

Спеціальність _____ Курс _____ Дата _____ Час _____

Група _____ Кількість осіб у групі _____ Присутні _____

- 1. Підготовка викладача до організації семінарського (практичного) заняття:** наявність плану семінарського (практичного) заняття; визначеність мети, завдань заняття, достатня вмотивованість діяльності студентів.
- 2. Зміст семінарського (практичного) заняття:** відповідність змісту семінарського (практичного) заняття програмі навчального курсу; рівень досягнення мети заняття.
- 3. Форма проведення семінарського (практичного) заняття:** колективна, групова, індивідуальна, традиційна, нетрадиційна.
- 4. Методичний рівень проведення заняття:** використання методів та прийомів активізації пізнавально-пошукової діяльності студентів. Спрямованість семінарського (практичного) заняття на самостійну роботу студентів.
- 5. Форми оцінки знань, умінь та навичок студентів під час проведення семінарського (практичного) заняття.** Доцільність їх застосування.
- 6. Стиль діяльності та поведінки викладача:** комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, вияв педагогічного такту в організації взаємодії зі студентами; застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії студентів (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо).
- 7. Діяльність студентів:** ставлення студентів до процесу навчання, застосованих форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності, їхня мотивація; ставлення до особистості викладача.
- 8. Отримання зворотнього зв'язку:** методи, прийоми організації зворотнього зв'язку на кожному етапі навчального заняття; застосування зворотнього зв'язку для усвідомлення особливостей діяльності, мислення студентів,

мотивації їхнього навчання з метою удосконалення організації навчальних занять; об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів; мотивація оцінок студентів без елементів критики особистості.

- 9. Оцінка ефективності проведеного семінарського (практичного) заняття:** ступінь досягнення цілей заняття, виконання плану, ступінь підготовки студентів та засвоєння ними виучуваного матеріалу. Побажання та зауваження.

Додаток 6

СТРУКТУРА ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ ЛЕКЦІЙНОГО ЗАНЯТТЯ

Група _____ Дата проведення _____

Вид заняття _____

Тривалість заняття: _____ хв. Час проведення: (пара, час) _____

Мета заняття: _____

Головна проблема заняття: _____

Міжпредметні зв'язки: _____

Тип лекції (за місцем і роллю в організації освітнього процесу: вступна, інформаційна, оглядова, настановча, підсумкова) _____

Тип лекції (за організацією змісту: класична, проблемна, лекція-дискусія, лекція-аудіовізуалізація, лекція із запрошеним експертом, лекція з запланованими помилками) _____

Методи та прийоми: _____

Обладнання заняття: _____

Література: основна та додаткова (конкретно вказати: автор, назва, рік видання).

Структура заняття

(з приблизними витратами часу, що відводиться на кожний етап)

I. Організаційний момент (3-5 хв.).

II. Вступ. Постановка проблеми (10 хв.)

- Повідомлення теми, мети та завдань.
- Мотивація вивчення теми (актуальність проблеми, значущість теми і її професійна спрямованість, суперечності, розчленування проблеми на підпроблеми, задачі, запитання).
- Повідомлення плану заняття.

III. Обговорення навчальних питань лекції згідно плану (50 хв.).

- Виклад своєї позиції, підходів, засобів розв'язання проблеми, порівняльний аналіз підходів, позицій, обґрунтування доказів, суджень, аргументів.

IV. Узагальнення, висновки (15 хв.)

- Повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття резюме лекції
- Показ перспективи розвитку ідеї, можливостей практичного використання отриманих висновків

Додаток 7

СТРУКТУРА ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Група _____ Дата проведення _____
Вид заняття _____
Тривалість заняття: _____ хв. Час проведення: (пара, час) _____
Мета заняття: _____
Головна проблема заняття: _____
Міжпредметні зв'язки: _____
Форма проведення: _____
Методи та прийоми: _____
Обладнання заняття: _____
Література: основна та додаткова (конкретно вказати: автор, назва, рік видання).

Структура заняття

(з приблизними витратами часу, що відводиться на кожний етап)

- I. Організаційний момент (2-3 хв.).
- II. Етап мотивації та стимулювання навчальної діяльності студентів (5 хв.).
 - Повідомлення теми, мети та завдань.
 - Мотивація вивчення теми (бесіда, що передбачає з'ясування значущості теми і її професійну спрямованість).
 - Повідомлення плану заняття.
- III. Обговорення навчальних питань семінару згідно плану (50 хв.).
 - Визначення методів, прийомів та засобів навчання, що використовуватимуться у процесі обговорення кожного основного питання семінару: бесіда; повідомлення; виконання індивідуальних завдань; виконання практичних завдань та ін.
- IV. Діагностика правильності засвоєння студентами знань (10 хв.)
Здійснюється за допомогою серії оперативних короткочасних контрольних робіт (письмових, графічних, практичних, усних опитувань, тренінгу тощо).
- V. Підсумковий етап (до 5 хв.).
 - Повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто).
 - Аналіз діяльності студентів на занятті та оцінювання їхньої роботи.
- VI. Повідомлення домашнього завдання (2-3 хв.).